

Yttrande över remiss från Klimat- och näringslivsdepartementet gällande ändrade strandskyddsregler för små sjöar och vattendrag

Sammanfattning

Sveriges lantbruksuniversitet (SLU) anser att

- Förslaget försvagar strandskyddet avsevärt för de viktiga livsmiljöerna som stränder vid sötvatten utgör för många hotade arter.
- Det finns en påtaglig risk att många viktiga strandmiljöer inte kommer att infattas av Länsstyrelsernas beslut om områden med särskild betydelse då relevanta underlag och inventeringar saknas för många stränder längs sjöar och vattendrag.
- För att öka kunskapsläget kring hotade arterna och livsmiljöer behöver bl.a. Länsstyrelsen öka resurser för att kartlägga stränder med höga värden längs mindre sjöar och vattendrag.
- Det saknas motiv till varför vattendrag med mindre än två meters bredd samt sjöar mindre än 1 ha skulle kunna anses som mindre betydelsefulla för strandskyddets syften.
- Förslaget ökar risken att invasiva främmande arter sprids från odling till stränderna.
- Förändringar i strandskyddet ökar risken för att det blir svårare att förebygga negativa effekter av förväntade ändringar/ökningar av vattenföringen till följd av klimatförändringar.

Generella synpunkter

SLU anser att förslaget, som innebär att mindre sjöar (<1 ha) och smala vattendrag (< 2 m) generellt undantas från strandskydd, kan motverka de syften och mål som sätts upp i naturvårdsdirektiven dvs vattendirektivet, art- och habitatdirektivet.

Det är bra att länsstyrelsen kan besluta om strandskydd om området är av särskild betydelse. Men det finns en påtaglig risk att många viktiga strandmiljöer förbises då relevanta underlag och inventeringar saknas för många stränder längs sjöar och vattendrag. Stränder vid sötvatten är en viktig miljö som hyser många hotade arter. Genom förslaget försvagas strandskyddet avsevärt för dessa livsmiljöer som är en viktig del i bevarande av arterna och livsmiljöerna. Kunskapsläget varierar mellan platser och kan leda till att skyddsfrågan kommer att hanteras olika beroende på län. För att öka kunskapsläget behöver bl.a. Länsstyrelsen ökade resurser för att kartlägga stränder med höga värden längs mindre sjöar och vattendrag.

Det saknas motiv till varför vattendrag med mindre än två meters bredd samt sjöar mindre än 1 ha skulle kunna anses som mindre betydelsefulla för strandskyddets syften. I art- och habitatdirektivet finns till och med en naturtyp ”mindre vattendrag” där vattendragets bredd mycket väl kan understiga bredd på två meter. Ändringen kommer att medföra att denna naturtyp kommer att erhålla ett svagare skydd. Som det är i dag finns inte naturtypen karterad på ett tillfredsställande sätt utanför skyddade områden. Ett underlag behöver i så fall tas fram som visar var naturtypen finns.

Genom att lätta på strandskyddet så kan det strandnära byggande öka (med anläggande av tomter och planteringar) vilket också ökar risken att invasiva främmande arter sprids från odling längs stränderna. Tydliga exempel är de ursprungligen odlade, populära växterna jättebalsamin och parkslide som idag sprider sig längs många stränder och blir ett stort problem när de bildar täta bestånd och tränger undan inhemska arter.

Förändringar i strandskyddet bör beakta risken att det blir svårare att förebygga negativa effekter av förväntade ändringar/ökningar av vattenföringen till följd av klimatförändringar. Bebyggelse som lokaliserats i närhet av svämplanet kan i framtiden behöva omfattas av skyddsåtgärder som till exempel invallningar som inte främjar strandskyddets syften.

Beslut om detta yttrande har på rektors uppdrag fattats av dekan Torleif Härd efter föredragning av koordinator Linda Ferngren. Innehållet har utarbetats av miljöanalysspecialist Eddie von Wachenfeldt vid SLU Artdatabanken.

Torleif Härd

Linda Ferngren